

Vad har jag rätt till?

Ulrika Brodd berättade ur föräldrasynpunkt om de olika insatser man kan ha rätt till med ett barn med diagnos. Hon utgav sig inte för att vara någon expert på området utan talade utifrån egna erfarenheter som mamma som själv "harvat runt i systemet" och även träffat många andra med olika upplevelser.

Anteckningar från föreläsningen på Grötö familjehelg 2009.

Text: Maria Olofsson

LSS

Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade. Denna lag är en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor. Den är indelad i tre huvudgrupper, så kallade personkretsar.

1. Personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd.
2. Personer med begåvningsmässig funktionsnedsättning efter hjärnskada i vuxen ålder, förorsakad av yttre våld eller sjukdom.
3. Personer med andra eller varaktiga funktionsnedsättningar som medför betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

22q11 deletionssyndrom kan tillhöra personkrets 1 eller 3, men att ha en diagnos innebär inte att man har rätt till LSS-insatser, det är behovet som styr. Alla små barn har ett stort behov av tillsyn vilket gör att det ofta är lättare att få insatser till ett större barn. Det är individuellt vad man känner att man behöver för hjälp, men det är bra att känna till vilka insatser man har rätt till.

Insatserna för särskilt stöd och service är:

1. Rådgivning och annat personligt stöd.
Stödet kan till exempel ges av kurator, psykolog, sjukgymnast, förskolekonsulent, logoped, arbetsterapeut och dietist. Råd och stöd ska vara ett komplement till och inte en ersättning för t.ex. habilitering, rehabilitering och socialtjänst.
2. Personlig assistans
Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligena kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar eller enligt lagen (1993:389) om assistansersättning.
3. Ledsagarservice
Den som inte har personlig assistans kan istället ha rätt till ledsagarservice som ska kunna underlätta för den enskilde att delta i samhällslivet.
4. Kontaktperson
Kontaktpersonen skall vara en medmänniska som kan underlätta för den enskilde att leva ett självständigt liv.
5. Avlösarservice i hemmet
Avlösarservice ska kunna fås både som en regelbunden

insats och för situationer som inte kan förutses. Den skall vara tillgänglig alla tider på dygnet.

6. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet är till för att ge den enskilde möjlighet till rekreation och miljöombyte eller för att ge anhöriga tillfälle till avlösning.
7. Korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov.
8. Boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdom som behöver bo utanför föräldrahemmet.
9. Boende med särskild service för vuxna eller annan särskild anpassad bostad för vuxna.
10. Daglig verksamhet

Personer i yrkesverksam ålder, som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. Lag (1997:723)
Vill man läsa den i sin helhet finns den på Regeringskansliets hemsida:
www.sweden.gov.se/sb/d/3206

Det kan vara svårt att förstå texterna i lagen. Då kan det underlätta att läsa lättläst text utan svåra ord och med det allra viktigaste. LSS på lättläst svenska kan laddas ned från Centrum för lättläst webbplats: www.llstiftelsen.se.
Om man inte faller under lagen för LSS kan man få viss hjälp via Socialtjänstlagen. För mer information kontakta socialsekreteraren i din kommun.

Habilitering

Habiliteringen ligger under handikappsförvaltningen och jobbar i första hand med stöd till föräldrarna. Här kan man få hjälp av:

- Psykolog, sjukgymnast, kurator, logoped, specialpedagog, arbetsterapeut.
- Handikappsförvaltningen har också hand om sådant som rör syn och hörsel.

Habiliteringen söker inte upp oss. Det är vi som får söka upp den. Många vet inte vad habiliteringen kan hjälpa till med och ibland är det svårt att se sitt eget behov av hjälp. Man tänker inte på att man har det jobbigt, det tillhör ens vardag.

Ring habiliteringen och be om ett möte där du kan beskriva hur din/er vardag ser ut. Utifrån det kan habiliteringen se vad de kan erbjuda för hjälp.

Försäkringskassan

Här kan man söka:

Vårdbidrag

Det är jobbigt att lämna ut sitt barn, det blir en skev bild av barnet. Man vill gärna lyfta de positiva sidorna också, men det är de negativa sakerna som skall lyftas fram. Detta gör det inte lätt att nå upp till rätt nivå, så ett tips är att alltid ta i i överkant utan att frångå sanningen. Det är svårt för vi vill så gärna släta ut brister och problem.

Det ser olika ut i olika delar av landet. I vissa kommuner kan man tex. få kommunala vårdnadsbidrag om man inte har barn i barnomsorg. Barn med funktionshinder kan ha rätt till både och. Hör efter vad som gäller i ert område.

Bilstöd

Bilstöd söker man om man inte kan åka kommunalt.

Färdtjänst söker man hos kommunen. Barn under 12 år måste åka med vuxen.

Kontakt dagar

10 st. / år, kan man använda för att t. ex. besöka habiliteringen. Detta fungerar ungefär som "Vård av sjukt barn" (VAB).

VAB

Rätt att vara hemma för vård av sjukt barn efter det att barnet fyllt 12 år.

Man ansöker en gång och sedan finns beslutet på Försäkringskassan.

Aktivitetsstöd

Du som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program kan få aktivitetsstöd. Aktivitetsstödet beräknas på ersättningen från a-kassan. Men du kan få ersättning även om du inte uppfyller villkoren för ersättning från a-kassan.

Arbetsförmedlingen som ger lönebidrag samarbetar med försäkringskassan som ger aktivitetsstöd.

Aktivitetsersättning

Aktivitetsersättning är ersättningen för dig som är ung och troligen inte kommer att kunna arbeta heltid på minst ett år på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning.

Läs mer på försäkringskassans hemsida.

Bostadsanpassning

Om det är förändringar som kan göras i bostaden som t.ex. larm, lås, bredda dörrar, anpassa badrum, hiss, ramp, m.m. kan man söka bostadsanpassning hos kommunen där man bor. Behovet av föreslagen bostadsanpassning ska styrkas av arbetsterapeut, läkare eller annan sakkunnig. Åtgärderna ska leda till att man får en bostad som passar de egna behoven. Det är inte bara rullstolsburna som har rätt till bostadsanpassning, man kan få anpassning för åtgärder som underlättar vardagen. Var aldrig rädd för att fråga, det kan öppna många dörrar.

Fonder

Det finns en uppsjö av fonder att söka. En del kräver inkomstuppgifter men inte alla. Man kan söka bidrag till resor, fritidsaktiviteter, leksaker etc.

Det som behövs är ett kuratorsbrev eller ett läkarintyg. Sedan måste man som förälder skriva ett personligt brev där man beskriver vad pengarna skall användas till och varför man tycker att det behövs. T.ex. att en resa stärker familjen, syskon, äktenskap och att det kostar ofta lite mer att resa med funktionshinder. Ibland begärs kvitto på vart pengarna har gått.

I Stora fondboken som finns att låna på biblioteket finns en mängd fonder att söka. Man kan också söka på nätet efter stiftelser och fonder.

Hemsidor!

www.forsakringskassan.se

www.socialstyrelsen.se (om bl.a. LSS och SOL)

www.google.se

www.ulrikabrodd.dinstudio.se

www.autism.se

www.fastighetskontoret.se

Lagar och förordningar

- Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) (1993:387)

- Lagen om assistansersättning (LASS) (1993:389)

- Förordning om assistansersättning (1993:1091)

Lagarna finns publicerade i Regeringskansliets rättsdatabaser

Som förälder behöver man vara insatt i alla dessa delar och veta vart man skall vända sig och vad man har rätt till. Det är bra att vara påläst säger Ulrika och rekommenderar de två böckerna, Kommunal handbok och Social handbok, där man kan läsa vad kommunallagen säger och allt om vår sociala trygghet. Dessa beställer man enkelt på www.bokmarknaden.com

Social handbok

En viktig förutsättning för en väl fungerande social trygghet är aktuell och lättillgänglig information. Social handbok 2009 är en bok i fickformat om hela vår sociala trygghet. En liten

behändig informativ bok som är lätt att ha med sig. Ca 300 sidor.

Kommunal handbok

Kommunal hjälpreda för all politiskt verksamma och andra intresserade. En liten bok som försöker leva upp till omdömet "lite mer än det vanliga".

